
De richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten is van toepassing op transnationale dienstverrichtingen in de sector van het wegvervoer

In het kader van charterovereenkomsten voor internationale transporten die waren gesloten tussen een in Erp (Nederland) gevestigde transportonderneming, Van den Bosch Transporten BV, en twee zusterondernemingen, één naar Duits recht en één naar Hongaars recht, die tot hetzelfde concern behoren, waren werknemers uit Duitsland en Hongarije werkzaam als chauffeur. De chauffeurs waren door een arbeidsovereenkomst verbonden aan de zusterondernemingen. Doorgaans vond het chartervervoer in de aan de orde zijnde periode plaats vanuit Erp en eindigden de ritten aldaar. Het vervoer dat op basis van de betreffende charterovereenkomsten werd verricht vond evenwel in meer dan overwegende mate plaats buiten het grondgebied van Nederland. Van den Bosch Transporten viel als lid van de Vereniging Goederenvervoer Nederland onder de collectieve arbeidsovereenkomst Goederenvervoer (hierna: „cao ‚Goederenvervoer’”), die tussen die vereniging en de Federatie Nederlandse Vakbeweging (hierna: „FNV”) was gesloten. Een tweede collectieve arbeidsovereenkomst, de cao Beroepsgoederenvervoer over de weg (hierna: „cao ‚Beroepsgoederenvervoer’”), waarvan de bepalingen in essentie gelijklopend zijn aan de bepalingen van de cao „Goederenvervoer”, was in tegenstelling tot de cao „Goederenvervoer” algemeen verbindend verklaard. Krachtens het nationale recht waren ondernemingen die vielen onder de cao „Goederenvervoer” echter vrijgesteld van de toepassing van de cao „Beroepsgoederenvervoer”, op voorwaarde dat zij de cao „Goederenvervoer” naleefden.

Volgens de FNV had Van den Bosch Transporten bij het inzetten van chauffeurs uit Duitsland en Hongarije de basisarbeidsvoorwaarden van de cao „Goederenvervoer” op hen moeten toepassen in hun hoedanigheid van ter beschikking gestelde werknemers.¹ Aangezien de in de cao „Goederenvervoer” neergelegde basisarbeidsvoorwaarden niet op die chauffeurs waren toegepast, heeft de FNV tegen de drie transportondernemingen een vordering ingesteld, die in eerste aanleg bij tussenvonnis is toegewezen. Dit vonnis is echter in hoger beroep vernietigd. De appelrechter heeft onder meer geoordeeld dat de aan de orde zijnde charters niet binnen de werkingsfeer van de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers vielen, aangezien deze richtlijn enkel ziet op charters die – althans overwegend – „op het gebied” van een andere lidstaat worden uitgevoerd.

Tegen deze achtergrond heeft de Hoge Raad der Nederlanden, waarbij de FNV cassatieberoep heeft ingesteld, het Hof een aantal prejudiciële vragen gesteld, die voornamelijk betrekking hebben op de voorwaarden waaronder mag worden geconcludeerd dat er sprake is van een terbeschikkingstelling van werknemers „op het grondgebied van een lidstaat” in de sector van het internationaal wegvervoer.

Beoordeling door het Hof

---

¹ Richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten (PB 1997, L 18, blz. 1).

Het Hof (Grote kamer) merkt om te beginnen op dat de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers van toepassing is op transnationale dienstverrichtingen in de sector van het wegvervoer. Deze richtlijn is namelijk in beginsel van toepassing op alle transnationale dienstverrichtingen waarbij werknemers ter beschikking worden gesteld, ongeacht in welke economische sector, en streeft, anders dan een klassiek instrument van liberalisering, een reeks doelstellingen na die verband houden met de noodzaak om transnationale dienstverrichtingen te bevorderen en tegelijkertijd voor eerlijke mededinging te zorgen en de eerbiediging van de rechten van werknemers te garanderen. Het feit dat de rechtsgrondslag van die richtlijn geen bepalingen inzake vervoer bevat, kan er dus niet toe leiden dat transnationale dienstverrichtingen in de sector van het wegvervoer, met name in de sector die zich bezighoudt met het vervoer van goederen over de weg, van de werkingssfeer van die richtlijn worden uitgesloten.

Wat vervolgens de vraag betreft of de bedoelde chauffeurs ter beschikking gestelde werknemers zijn, brengt het Hof in herinnering dat, om een werknemer te beschouwen als een „op het grondgebied van een lidstaat” ter beschikking gestelde werknemer, het werk dat hij verricht een voldoende nauwe band moet vertonen met dat grondgebied. Of er sprake is van een dergelijke band wordt bepaald in het kader van een algehele beoordeling van factoren zoals de aard van de werkzaamheden die de betrokken werknemer op dat grondgebied verricht, de mate waarin de werkzaamheden van die werknemer verband houden met het grondgebied van elke lidstaat waar hij werkzaam is, en het aandeel van die werkzaamheden op het grondgebied van elke lidstaat in de vervoersdienst als geheel.

Met name is het feit dat een chauffeur die werkzaam is in het internationaal vervoer en door een in een lidstaat gevestigde onderneming ter beschikking is gesteld aan een in een andere lidstaat gevestigde onderneming, de instructies voor zijn opdrachten ontvangt, die opdrachten begint of die opdrachten beëindigt op het hoofdkantoor van die tweede onderneming, op zich ontoereikend om te stellen dat die chauffeur op het grondgebied van die andere lidstaat ter beschikking is gesteld in de zin van de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers, indien het door hem verrichte werk op basis van andere factoren geen voldoende nauwe band vertoont met dat grondgebied.

Voorts preciseert het Hof dat de omstandigheid dat de ondernemingen die partij zijn bij de overeenkomst voor de terbeschikkingstelling van werknemers, deel uitmaken van een concern op zich niet toelaat te bepalen in welke mate het verrichte werk verband houdt met het grondgebied van de lidstaat waar die werknemers naartoe worden gezonden. Bij de beoordeling of er sprake is van een terbeschikkingstelling van werknemers is het bestaan van een dergelijk concernverband dus niet relevant.

Met betrekking tot het specifieke geval van cabotagevervoer, waarop, zoals in de verordening betreffende het internationale goederenvervoer over de weg wordt benadrukt², de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers van toepassing is, merkt het Hof op dat dat vervoer volledig plaatsvindt op het grondgebied van de lidstaat van ontvangst, waardoor kan worden aangenomen dat het werk dat de chauffeur in het kader van dat vervoer verricht een voldoende nauwe band heeft met dat grondgebied. De duur van het cabotagevervoer is niet relevant voor de beoordeling of er sprake is van een dergelijke terbeschikkingstelling. De lidstaten beschikken hoe dan ook krachtens die richtlijn over de mogelijkheid om sommige bepalingen daarvan, onder meer met betrekking tot de hoogte van minimumlonen, niet toe te passen wanneer de duur van de terbeschikkingstelling niet meer dan één maand bedraagt.

Ten slotte herinnert het Hof eraan dat de lidstaten bij een terbeschikkingstelling van werknemers er krachtens die richtlijn op moeten toezien dat de betreffende ondernemingen voor de op hun grondgebied ter beschikking gestelde werknemers een aantal arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden garanderen die zijn vastgelegd in met name collectieve arbeidsovereenkomsten

---

² Verordening (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg (PB 2009, L 300, blz. 72).

die algemeen verbindend zijn verklaard, te weten de overeenkomsten die moeten worden nageleefd door alle ondernemingen die tot de betrokken beroepsgroep of bedrijfstak behoren en onder het territoriale toepassingsgebied van die overeenkomsten vallen. De vraag of een collectieve arbeidsovereenkomst algemeen verbindend is verklaard, moet worden beantwoord op basis van het toepasselijke nationale recht. Het Hof verduidelijkt evenwel dat dit begrip ook ziet op een collectieve arbeidsovereenkomst die niet algemeen verbindend is verklaard, maar die door de onder die collectieve arbeidsovereenkomst vallende ondernemingen moet worden nageleefd om vrijstelling te verkrijgen van een andere collectieve arbeidsovereenkomst die wel algemeen verbindend is verklaard, en waarvan de bepalingen in essentie gelijklopend zijn aan de bepalingen van die andere collectieve arbeidsovereenkomst.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106